

УДК 378:796.071.4:379.8

Данилевич М.В.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент, декан факультету фізичної терапії та ерготерапії
Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ У ЛИТВИ

У статті аналізуються особливості підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту у Литовському спортивному університеті – провідному закладі вищої освіти Литви, який забезпечує навчальні програми для всіх трьох циклів підготовки (бакалавр, магістр, доктор). Виявлено, що університет бере активну участь у різноманітних міжнародних проєктах, зокрема здійснює підготовку Європейського бакалавра з фізичної активності та стилю життя у Консорціумі семи університетів Європи PAL; реалізує програму «Міжнародний магістр з аналізу ефективності спорту» в університетах трьох європейських країн у межах програми Erasmus. Встановлено, що всі навчальні програми базуються на новітніх технологіях та формуються відповідно до потреб ринку праці.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні фахівці з фізичного виховання та спорту, закордонний досвід.

Данилевич М. В. Компаративний аналіз підготовки спеціалістів по фізичному вихованню і спорту в Литві. В статті аналізуються особливості підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту у Литовському спортивному університеті – провідному закладі вищої освіти Литви, який забезпечує навчальні програми для всіх трьох циклів підготовки (бакалавр, магістр, доктор). Виявлено, що університет бере активну участь у різноманітних міжнародних проєктах, зокрема здійснює підготовку Європейського бакалавра з фізичної активності та стилю життя у Консорціумі семи університетів Європи PAL; реалізує програму «Міжнародний магістр з аналізу ефективності спорту» в університетах трьох європейських країн у межах програми Erasmus. Встановлено, що всі навчальні програми базуються на новітніх технологіях та формуються відповідно до потреб ринку праці.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, будущие специалисты по физическому воспитанию и спорту, заграничный опыт.

Danylevych M. Comparative Analysis of Training of Specialists in Physical Education and Sport in Lithuania. The article analyses the peculiarities of training of future specialists in physical education and sport at Lithuanian Sports University which is the leading higher educational establishment in Lithuania that provides curricula for three cycles of training (Bachelor, Master, Doctor). It was found that the university offers 8 Bachelor curricula, 5 of them are in English. Among them there is the curricula "Sport Recreation and Tourism" which is designed for three-year course including 180 credits. When the course is done a graduate obtains the qualification Bachelor of Business Management.

It should be noted that the university takes an active part in various international projects. Thus, in terms of the project "European Bachelor on Issues of Physical Activity and Consulting on Issues of Lifestyle" the university offers the program European Bachelor of Physical Activity and Lifestyle, which is realizing by Consortium of Seven European Universities. The graduates obtain, beside the Certificate of Bachelor of Sport of Lithuanian Sports University, the Certificate of Consortium of Universities PAL (Physical Activity and Lifestyle). This Certificate gives great opportunities for graduates to continue their study and upgrade at European universities.

It was found that Lithuanian Sports University offers 6 Master curricula in English which last two academic years and consist of 120 credits. One of them "Tourism and Sports Management" lasts one year and a half and consists of 90 credits.

Using the resources of mobility program Erasmus the university offers the program 'International Master on Sports Effectiveness Analysis' which is realized in universities of three European countries: Germany, Portugal and Lithuania. After graduating the university the graduates obtain the qualification Master of Sports.

It was found out that the graduates can get jobs in international business institutions and manage sporting, recreational and health-related technologies and innovations. They are obtaining competences connected with: leadership and management, communication and social integration, wide knowledge on recreational and tourism management, management in resources and processes in recreation and tourism, design and realization of events and projects as a professional activity.

It was noted that every curriculum at Lithuanian Sports University is based on modern technologies and is designed to meet the market needs that are constantly changing.

Key words: professional training, future specialists in physical education and sport, foreign experience.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток науки і техніки, поява нових педагогічних технологій, соціально-економічні та культурні зміни, що відбуваються у сучасному суспільстві, орієнтують систему вищої освіти на підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців для сфери фізичної культури і спорту.

Вітчизняна система вищої фізкультурної освіти повинна орієнтуватися на загальну стратегію реформ з урахуванням національних інтересів та її реальних потенціальних ресурсів. Однак, інтеграція України в європейський простір потребує постійного вивчення системи освіти за кордоном для подальших конструктивних змін у вищій школі України. На цьому тлі природним є зростання інтересу до міжнародного досвіду підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту.

Аналіз літературних джерел. Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти України розглядаються у працях

видатних українських науковців, зокрема В. П. Андрущенко, В. Г. Кремень, М. Б. Євтух, В. І. Луговий, С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук та інші.

Так, М. Б. Євтух та Н. О. Терентьева у своїх дослідженнях окреслили низку тенденцій у контексті українських та світових (європейських) модернізаційних перетворень університетської освіти, розкрили векторні напрями розвитку сфери вищої освіти [3]. Науковці С. О. Сисоєва та Т. Є. Кристопчук здійснили загальну характеристику освітніх систем країн Європейського Союзу [6].

У сучасних умовах дослідники (О. Ю. Ажиппо, П. Б. Джурицький, М. В. Дутчак, Л. І. Іванова, Є. А. Захаріна, Р. В. Клопов, Ю. О. Лянной, Н. І. Степанченко, Л. П. Сущенко, О. В. Тимошенко та ін.) акцентують увагу на тому, що традиційна вітчизняна система підготовки фізкультурних кадрів із вищою освітою потребує модернізації.

Саме тому робляться спроби вдосконалити систему вищої освіти та інтегрувати її у Європейський освітній простір. Знайти оптимальний шлях можливо, якщо врахувати власний досвід та здобутки інших країн.

Питання професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту за кордоном досліджувалися у працях Н. Бєлікової, С. Індики [1], С. Мединського [4], Є. Приступи [5], Ю. Войнара, Д. Новарецького, І. Глазиріна [2], тощо. Однак, досвід професійної підготовки таких фахівців у Литві досі не висвітлений, що й зумовила вибір теми дослідження.

Метою цієї статті є вивчення особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту у Литві. Для досягнення мети нами використано теоретичні методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, конкретизація.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день Литовський спортивний університет (Lietuvos sporto universiteto) є відкритим європейським університетом, який постійно створює навчальні програми на новітніх технологіях, відповідно до потреб ринку праці, для трьох циклів підготовки. Заклад пропонує 15 навчальних програм: 8 бакалаврських, 5 магістерських та 2 докторські.

Серед навчальних програм ступеня «бакалавр» 5 викладаються англійською мовою. Одна з них програма «Спортивна рекреація і туризм» («Sport Recreation and Tourism»), яка реалізується на факультеті спортивної освіти, розрахована на 3-річний цикл навчання обсягом 180 кредитів. Після її завершення випускник отримує кваліфікацію «Бакалавр управління бізнесом» (Bachelor of Business Management) [7].

Мета програми – підготовка соціально активних менеджерів сфери дозвілля, рекреації та туризму, які б могли успішно працювати у комерційних, громадських та державних організаціях, а також здатні організувати і започаткувати власний бізнес на основі отриманих в університеті міждисциплінарних знань.

Програма має модульну структуру. Всі модулі рівномірно розподіляються впродовж шести семестрів. Так, до прикладу, перші два семестри спрямовані на вступ до академічного спілкування, планування кар'єри, розуміння сутності і призначення рекреації та туризму в сучасному суспільстві, отримання базових знань з питань системи управління, фінансів та економіки на тлі спортивної науки. У п'ятому семестрі студенти отримують знання про спортивні та розважальні заходи, проходять стажування (можна за кордоном). Шостий семестр присвячений підготовці бакалаврської роботи.

Випускники отримують такі компетенції: лідерство та управління змінами, комунікація та соціальна інтеграція, універсальні знання та управління ідеями, управління рекреаційними та туристичними організаціями, управління ресурсами рекреації та туризму, демонстрація можливостей підприємництва у сфері рекреації та туризму, планування та реалізація проектів і заходів у ході здійснення професійної діяльності.

Після закінчення програми навчання випускники зможуть створювати і розвивати власний бізнес, керувати чи працювати на управлінській посаді, стати організаторами рекреаційних та туристичних послуг у країні та за кордоном.

Факультет спортивної освіти у межах міжнародного проекту «Європейський бакалавр з питань фізичної активності та консультування з питань способу життя» (код 510029-LLP-1-2010-1-NL-ERASMUS-ECDSF) пропонує програму «Європейського бакалавра з фізичної активності та стилю життя» (European Bachelor of Physical Activity and Lifestyle) [7].

Програма передбачає навчання англійською мовою і доступна для студентів із різних країн. Кваліфікація випускників «бакалавр спорту» (Bachelor of Sports), термін навчання – 3 роки обсягом 180 кредитів.

Компанія PAL (Physical Activity and Lifestyle), створена як консорціум семи університетів Європи: Ганзейський університет прикладних наук (Hanze University of Applied Sciences), Нідерланди; Факультет спорту Політехнічного університету в Сантарем (Instituto Politécnico de Santarem), Португалія; Університет Південної Данії (University of Southern Denmark), Данія; Римський університет «Форо Італіко» (the University of Rome «Foro Italico»), Італія; Мадейрський університет (Universidade da Madeira), Португалія; Щецінський університет (Uniwersytet Szczeciński), Польща та Литовський спортивний університет (Lithuanian Sports University).

Консорціум несе відповідальність за реалізацію єдиної програми вивчення контенту та якості досліджень. Студенти, які успішно закінчили навчання і хоча б один семестр за кордоном, отримують диплом бакалавра Литовського університету спорту та сертифікат з Консорціуму Університетів PAL. Сертифікат забезпечує широкі можливості для стажувань або подальшого навчання в європейських університетах.

Мета програми: готувати фахівця з фізичного виховання та здорового способу життя, здатного застосовувати принципи консультування та фізичної активності у галузі освіти, а також змінювати спосіб життя і звички людини. Випускники здобувають знання, вміння та навички професійного консультування людей або груп людей з питань фізичної активності та ведення здорового способу життя, розробки і впровадження науково обґрунтованих програм зміцнення здоров'я для компанії чи установ, членів спільноти, створення індивідуальних програм фізичної активності та ведення здорового способу життя. Європейський бакалавр з фізичної активності та стилю життя – це міждисциплінарна програма. Отримані випускниками компетенції дозволяють легко та швидко адаптуватися до змін на ринку праці, займатися приватною діяльністю, створювати власний консультативний та оздоровчий бізнес, працювати консультантами зі здорового способу

життя у приватних або державних компаніях, бізнес-закладах, приватних і муніципальних спортивних та фітнес-центрах, санаторіях, SPA-центрах, центрах краси, рекреаційних установах. Литовський спортивний університет пропонує також 6 магістерських програм англійською мовою, а саме: «Управління туризмом та спортом» («Tourism and Sports Management»), «Фізична активність та охорона здоров'я» («Physical Activity and Public Health»), «Міжнародний магістр з аналізу ефективності спорту» («International Master in Performance Analysis of Sport»), «Міжнародний тренер та менеджер з баскетболу» («International Basketball Coaching and Management»), «Фізична терапія» («Physiotherapy»), «Спортивна фізіологія та генетика» («Sports physiology and genetics») [7].

Вказані вище програми розраховані на 2-річний термін навчання (120 кредитів) і лише одна «Управління туризмом та спортом» передбачає 1,5-річне навчання (90 кредитів). Після завершення навчання за цією програмою випускники отримують кваліфікацію «Магістр бізнесу та менеджменту» (Master of Business and Management). Дана програма складається з шести рівноцінних модулів (обсягом 10 кредитів кожний) та підготовки магістерської роботи (табл. 1).

Таблиця 1

Модулі магістерської програми «Управління туризмом та спортом» («Tourism and Sports Management»)

№ з/п	Назва модуля	Кредити ECTS
1	Інновації в галузі менеджменту (Innovations in Management Science)	10
2	Економіка спорту та туризму (Sports and Tourism Economy)	10
3	Політика та управління спортом та туризмом (Sports and Tourism Policy and Management)	10
4	Організація інноваційних та дослідницьких проєктів (Organizational Innovation and Research Projects)	10
5	Неврологія (Neuroscience)	10
6	Методи дослідження та статистики (Research Methods and Statistics)	10
7	Магістерська робота (Master Thesis)	30
	Разом	90

Мета програми – надати студентам повноцінні знання у сфері управління та ділового менеджменту, сформувати етично відповідальну особу з творчими та підприємницькими навичками, які дозволяють оцінити та прогнозувати національне та міжнародне бізнес-середовище, розробляти інноваційну діяльність в сфері спорту та організації дозвілля, здійснювати прикладні експериментальні проєкти в галузі спорту та рекреації, а також застосовувати результати досліджень у щоденній організаційній діяльності та прийнятті стратегічних рішень.

Після завершення навчання студент отримає такі компетенції: наукові знання та вміння втілювати ідеї; соціальна та академічна інтеграція; лідерство та управління змінами, постійний професійний розвиток, моделювання розвитку спортивно-туристичного сектору, розвиток спортивно-туристичних організацій, бізнес та підприємництво у спорті і туризмі, експертно-проектна діяльність. Випускник може виконувати управлінську, експертну та консалтингову роботу в державних, неурядових та приватних організаціях, а також викладати і проводити дослідження у різних навчальних закладах.

Цікавою є також магістерська програма «Міжнародний магістр з аналізу ефективності спорту», яка є міжвузівською та проводиться у трьох європейських університетах: Магдебургському університеті імені Отто фон Геріке (Otto-von-Guericke-Universität Magdeburg), Німеччина; Університеті Трас-о-Монтес і Альто Дору (Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro), Португалія і Литовському спортивному університеті (Lietuvos sporto universiteto), Литва. Програма реалізується з використанням ресурсів мобільності програми Erasmus. Студенти почергово навчаються у трьох зазначених університетах: семестр – у Німеччині, семестр – у Португалії і два заключні семестри – у Литві. Після завершення навчання випускники отримують кваліфікацію «Магістр спорту» (Master of Sports) [7]. Метою програми є підготовка фахівців для проведення аналізу ефективності у спорті. Програма надає спеціалізовану якісну освіту, що відповідає потребам ринку праці в сфері спортивного тренування і пов'язана з необхідними знаннями та навичками для розвитку кар'єри у міжнародних умовах як у сфері вищої, так і рекреаційного спорту.

Висновки. Встановлено, що Литовський спортивний університет – провідний заклад вищої освіти Литви, який забезпечує 15 навчальних програм (8 бакалаврських, 6 магістерських та 2 докторські), з яких переважна більшість викладаються англійською мовою.

Університет бере активну участь у проєктах програми Erasmus, зокрема він реалізує програми:

- «Європейський бакалавр з фізичної активності та стилю життя» у Консорціумі Університетів PAL (Physical Activity and Lifestyle);
- «Міжнародний магістр з аналізу ефективності спорту» в університетах трьох європейських країн: Німеччини, Португалії та Литви. Литовський спортивний університет пропонує навчальні програми, які базуються на новітніх технологіях та формуються відповідно до потреб ринку праці, що постійно змінюється.

На нашу думку, запровадження власне такого підходу до формування програм було б доречним і у нашу систему підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту. **Перспективами подальших досліджень** є вивчення досвіду підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту в інших країнах Євросоюзу і порівняльний аналіз отриманих результатів з метою імплементації окремих аспектів у підготовку таких фахівців в Україні.

Література

1. Белікова Н., Индика С. Особливості підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності у Польщі // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – Луцьк, 2018. – № 1(41). – С. 5–10.

2. Войнар Ю., Новарецький Д., Глазирін І. Розвиток та сучасні тенденції системи підготовки фахівців з фізичної культури в умовах євроінтеграції: монографія. – Черкаси: Відлуння-Плюс, 2005. – 184 с.

3. Євтух М. Б., Терентьєва Н. О. Український вектор у розвитку європейської університетської освіти [Електронний ресурс] // Освітологічний дискурс. – 2014. – № 4. – С. 130–143. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2014_4_15.
4. Мединський С. В. Професійна підготовка фахівців фізичного виховання і спорту в США // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : [зб. наук. пр.]. – Київ, 2017. – Вип. 6 (88)17. – С. 42–44.
5. Приступа Є. Глобалізаційні тенденції в системі підготовки фахівців галузі фізичного виховання і спорту в Європі // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка. – Тернопіль, 2004. – Вип. 4. – С. 125–129.
6. Сисоєва С.О., Кристопчук Т. Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навч. посіб. – Рівне : Овід, 2012. – 352 с.
7. Lietuvos sporto universiteto (LSU) [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.lsu.lt/en/> (date of application: 14.12.2017).

References

1. Bielikova, N., Indyka S. (2018), "Osoblyvosti pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannia ta sportu do rekreatsiino-ozdorovchoi diialnosti u Polshchi", Fizychno vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi. Lutsk, Vol. 1(41), pp.5–10.
2. Voinar, Yu., Novaretskyi, D., Hlasyrin, I. (2005), "Rozvytok ta suchasni tendentsii systemy pidhotovky fakhivtsiv z fizychnoi kultury v umovakh yevrointehratsii", Cherkasy : Vidlunnia-Plius, 184 p.
3. Ievtukh, M. B., Terentieva, N. O. (2014), "Ukrainskyi vektor u rozvytku yevropeiskoi universytetskoï osvity" [Elektronnyi resurs]. Osvitohichnyi dyskurs, Vol. 4, pp. 130–143. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2014_4_15.
4. Medynskyi, S. V. (2017), "Profesiina pidhotovka fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia i sportu v SShA", Naukovyi chasopys Nats. ped. un-tu im. M. P. Dragomanova. Serii 15, Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) : [zb. nauk. pr.], Kyiv, Vol. 6, no. (88)17, pp. 42–44.
5. Prystupa Ye. (2004), "Hlobalizatsiini tendentsii v systemi pidhotovky fakhivtsiv haluzi fizychnoho vykhovannia i sportu v Yevropi", Naukovi zapysky Ternopilskoho nats. ped. un-tu im. V. Hnatiuka. Serii: Pedahohika, Ternopil, Vol. 4, pp. 125–129.
6. Sysoieva S.O., Krystopchuk T. Ie. (2012), "Osvitni systemy krain Yevropeiskoho Soiuzu: zahalna kharakterystyka" : navchalnyi posibnyk, Rivne : Ovid, 352 p.
7. Lietuvos sporto universiteto (LSU) [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.lsu.lt/en/> (date of application: 14.12.2017).

Добролюбова Н. В.

аспірантка,

Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків

Школа О. М.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради, м. Харків

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-ХОРЕОГРАФА

У статті порушено проблему розвитку педагогічної спрямованості як інтегративної характеристики особистості майбутнього педагога-хореографа та сукупності мотиваційно-ціннісного, когнітивного, поведінкового й емоційно-оцінного компонентів. Обґрунтовано необхідність розроблення технології розвитку педагогічної спрямованості особистості майбутнього педагога-хореографа як виду акмеологічних технологій. Визначено складові технології: суб'єктну, цільову, змістову й організаційну. Розглянуто особливості реалізації технології розвитку педагогічної спрямованості особистості майбутнього педагога-хореографа за трьома етапами: стимульованим, практичним, коригувальним.

Ключові слова: педагогічна спрямованість, технологія, розвиток, особистість, педагог-хореограф.

Добролюбова Н. В., Школа Е. Н. Технологія розвитку педагогічної спрямованості особистості майбутнього педагога-хореографа *стаття*. В статті затронута проблема розвитку педагогічної спрямованості особистості майбутнього педагога-хореографа і сукупності мотиваційно-ціннісного, когнітивного, поведінкового, емоційно-оцінного компонентів. Обґрунтовано необхідність розроблення технології розвитку педагогічної спрямованості особистості майбутнього педагога-хореографа як виду акмеологічних технологій. Визначено складові технології: суб'єктну, цільову, змістову й організаційну. Розглянуто особливості реалізації технології розвитку педагогічної спрямованості особистості майбутнього педагога-хореографа за трьома етапами: стимульованим, практичним, коригувальним.

Ключевые слова: педагогическая направленность, технология, развитие, личность, педагог-хореограф.

Dobroliubova N. V., Shkola O. M. The technology of developing pedagogical personality orientation of the choreography instructor training. The purpose of the article is the theoretical substantiation of the technology of development of the pedagogical orientation of the personality of the future teacher-choreographer, and the tasks - to find out the essence of the